

Guia didàctica

Joan Duch
Gestió cultural. Activitats educatives

30 anys

APROPANT
LA MÚSICA ALS
ESCOLARS

BUMB BAND PERCUSSION

Guia didàctica de l'audició

Guia didàctica

Fitxa tècnica

Intèrprets:

Santi Arisa - bateria, gongs, *cajón*, bidons, fustes africanes, *djembé*, *darbuka* i percussions llatines.

Dan Arisa - bateria, gongs, *cajón*, bidons, fustes africanes, *djembé*, *darbuka* i percussions llatines.

Direcció artística i composició:

Santi Arisa

Repertori

1. ALÇANT EL VOL
2. BATEC DE BATERIES
3. ÀSIA GONGS
4. 5/4 MEDITERRÀNIA
5. DUET CAJÓN
6. PUPURRI LATINO
7. TOQUEM FUSTES
8. KA-CHI-CHI-É
9. BIDONADA

1. Objectius generals

- Contribuir al gaudi de la música tant en el concert com en les activitats prèvies i posteriors al concert.
- Facilitar l'aproximació al ritme en els seus diversos estils i gèneres i facilitar l'observació en directe dels instruments de percussió i de la interpretació musical.

1.1. Característiques del concert

- És un concert on tot el que rebran els nois i noies serà música interpretada per instruments de percussió acompanyada puntualment amb onomatopeies vocals.
- El repertori combina estils i gèneres diferents.
- Els intèrprets tenim un alt nivell d'interpretació.

1.2. Pautes d'actuació per afavorir un bon aprofitament dels concerts

DES DEL CENTRE EDUCATIU

Aspectes musicals que cal efectuar:

- Haver-se informat dels continguts.
- Triar audicions per tractar a l'aula prèviament relacionades amb el programa del concert.
- Triar algun aspecte per continuar treballant a l'aula després d'haver assistit al concert.

Guia didàctica

2. Indicacions generals sobre Bum Band

BUMB BAND és una proposta musical que es materialitza en dos elements diferents.

- concert de percussió
- participació final

La proposta està pensada per poder ser adaptada tan per als alumnes d'Educació Primària com d'Educació Secundària o bé de Batxillerat. La característica d'aquest concert és que la música està interpretada per instruments de percussió originaris de diferents països, gongs, bidons, fustes africanes, *cajones*, percussions llatines (congues, *pailas* o *timbales*, *bongó*, esquellots) i dues bateries.

El repertori instrumental està format per una selecció de temes en forma d'espectacle on el punt de partida és la percussió en estat pur. La sonoritat dels gongs, del *djembé*, del *darbuka*, de les dues bateries, dels bidons, dels *cajones*, de les fustes africanes i de les percussions llatines ens transportaran a les diferents cultures del món.

Podran gaudir del ritme del *swing* de les dues bateries, de peces en forma de *pop*, *rock* i *funk*, de ritmes llatins, centre europeus o d'una interpretació amb el so asiàtic dels gongs i fins i tot d'un gran espetec del bidons.

Dos objectius principals:

- Oferir una proposta musical que permeti gaudir de la música al públic de totes les edats.
- Presentar un concert i una proposta didàctica que faciliten la descoberta de la música de percussió i dels elements que la formen.

Guia didàctica

- Sugerirem recursos, formes de compartir l'audició musical i estratègies per facilitar la descoberta del que aquestes formes poden aportar.

3. Objectius didàctics i continguts

3.1. Objectius didàctics

1. Escoltar la música i gaudir-ne.
2. Familiaritzar-se amb els instruments de percussió.
3. Distingir el timbre d'aquests instruments.
4. Conèixer les parts més característiques d'aquests instruments.
6. Captar l'ambient i l'atmosfera de cada tema i expressar-ho.
8. Identificar alguns elements rítmics en els temes.
9. Utilitzar aquests elements rítmics en activitats de creació.

3.2. Continguts

1. Els instruments de percussió de diferents cultures: *djembé, darbuka, cajón*, fustes africanes, percussions llatines (congues, *pailas o timbales, bongó*, esquellots).
2. La bateria, el plat i el bombo.
3. Els gongs
4. Els bidons
5. Les formes de produir els sons.
6. La membrana, la caixa de ressonància, el metall percudit, la fusta percudida.
7. L'ambient de la música.
8. Els elements musicals (timbre, intensitat, altura, durada, melodies, ritmes, plans sonors, estructures, la secció rítmica).

Guia didàctica

4. Guia del concert

Bum Band és un concert especialment pensat tant per a alumnes de Primària com de Secundària i fins i tot de Batxillerat.

Els instruments que hi intervenen són: els gongs, el *djembé*, la *darbuka*, dues bateries, dos bidons, dos *cajones*, les fustes africanes i percussions llatines (congues, *pailas o timbales*, *bongó*, esquellots).

És un concert ple de ritme i calidesa que convida a ballar. En el concert, a escena hi intervenim dos músics que juguem amb el ritme, amb el moviment amb petits desplaçaments a l'escenari que fan més proper al públic l'espectacle musical.

Aquests recursos són característics de cada composició i van entrelaçats entre si pel ritme que mai s'atura i que ajuda a mantenir l'atenció dels nens i els joves en tot l'espectacle.

S'inicia l'espectacle amb l'entrada dels músics. A continuació es fa un breu comentari de les composicions i es ressalten els aspectes musicals i d'interpretació més rellevants.

1 - ALÇANT EL VOL

Amb aquesta composició es presenten els dos músics i els instruments, i es crea un ambient per despertar interès i expectativa.

Ho fem interpretant ritmes suaus amb **les bateries** en forma de swing i *alcem el vol* cap a una aventura que traspasa les fronteres i fa un viatge a través de les diverses sonoritats de les cultures del planeta.

Guia didàctica

2 - BATEC DE BATERIES

Es pretén crear una certa complicitat entre els músics i els nois i noies novament amb **les bateries**, trencant amb l'ambient suau i expectant del swing d'ALÇANT EL VOL que s'havia creat anteriorment.

La bateria, aquest instrument que amb gran vitalitat ha estat el motor de la música pop, rock i funky contemporani fins als nostres dies, i que actualment és tant familiar per als infants i als joves, ara *batega* amb gran virtuosisme.

3 - ÀSIA GONGS

Els so ancestrals dels gongs ens transporten al món asiàtic, creant diferents ambients que conviden a la relaxació i la meditació. El timbre greu i lúgubre del gong, instrument relativament gran, amb la seves múltiples possibilitats de matisos, pot anar des d'un pianíssim a un fortíssim, i si està afinat, pot generar tant sons *determinats* com *indeterminats*.

En el nostre cas, la màgia de la interpretació d'ÀSIA GONGS la fem sentir també en la melodia que es crea amb la parada de gongs de diferents mides que tenim col·locats a escena. Al mateix temps, quan percuem un gong darrere l'altra acompanyem el camí que segueix cada mall amb uns moviments naturals coreografiats dels braços que transmeten relax a l'espectador.

4 - 5/4 MEDITERRÀNIA

En contrast amb la peça anterior, 5/4 MEDITERRÀNIA crea una atmosfera alegre i festiva. El viatge segueix cap la Mediterrània amb un ritme ple de polirítmies característic de la música i les danses dels països de l'est d'Europa interpretades de forma original novament amb les bateries.

El nom d'aquest tema, 5/4 MEDITERRÀNIA, fa al·lusió a la música que sorgeix de la fusió entre el folklore d'Orient i d'Occident, on hi intervien ritmes regulars i irregulars creats per compassos d'amalgama com el compàs 5/4.

5 - DUET CAJÓN

El viatge rítmic segueix cap al sud d'Europa. L'atmosfera alegre i festiva de

Guia didàctica

5/4 MEDITERRÀNIA desapareix i és substituïda per un duel entre dos instruments, un duet-duel de *cajones*, en el qual el ritme flamenc de *la bulería* hi té gran rellevància.

El *cajón* flamenc, anomenat en català *caixó*, és un instrument de percussió peruà de fusta creat pels esclaus africans a finals del segle XVIII. En els anys 70 Paco de Lucía i el seu grup el van incorporar al flamenc. L'instrument té una afinació determinada i proporciona un so sense harmònics molt sec que acompanya molt bé el taloneig del ball flamenc.

En aquest duel els espectadors podran presenciar el joc i contra-joc rítmic interpretat pels dos músics asseguts al damunt de cada *cajón*, en un diàleg provocador en el qual tos dos en sortiran vencedors.

6 - "PUPURRI LATINO"

L'aventura segueix cap a Sud-Amèrica i el Carib. El *guaguanco*, la *samba* i la *conga*, aquests ritmes llatins tan sincopats, fruit d'un sincretisme o mestissatge d'influències africanes i espanyoles, ens conviden a bellugar els malucs des del primer compàs

Quan comencen a sonar les *congues* dialogant amb les *pailes* i els *bongó*, i amb les originals filigranes de la bateria d'en Santi Arisa, l'esquellot, insistent, ens marca el temps perquè el públic balli i bellugui amb tot el *sabor*, sense perdre el pas.

7 - TOQUEM FUSTES

Aquesta petita obra mestra és un duet en el qual els dos instrumentistes, agenollats a la part frontal l'escenari, inicien, sinuosament, una tènue vibració percutint les *fustes africanes* amb les baquetes folrades, amb un ric i variat crescendo rítmic que va a més quan canvien, amb habilitat i destresa, les baquetes folrades per les de fusta.

El so que ens regalen els tres instruments de fusta ens farà viatjar des de

Guia didàctica

l'Àfrica fins a l'Europa mediterrània passat per Orient mitjà amb la fusió dels ritmes i les melodies de les diferents cultures.

8 - KA-CHI-CHI-É

En aquest moment del concert es convida als nois i noies a la participació de la interpretació, cantant i repetint *onomatopeies rítmiques* amb una base de ritme africà interpretat amb el *djembé* i la *darbuka*.

Aquest és un moment divertit i simpàtic, al mateix temps suposa un repte per al públic participant ja que les intervencions vocals estan plenes de contratemps que demanen atenció i precisió.

9 - BIDONADA

Des dels anys 70 en Santi Arisa ha fet servir els bidons com instruments de percussió i aquests s'han convertit en són un clàssic en la seva carrera musical.

En el concret espectacle BUM BAND apareixen com un exemple de modernitat industrial. El so que produeixen, tan si són percutits amb dues masses com amb dues baquetes, és un gran espetec del metall del bidons buits molt estimulant.

En el seu darrer toc l'espetec dels bidons reverbera fins a penetrar dins del cos del públic amb el qual s'acomoden els músics.